כיתות י'–י"ב | חינוך פיננסי | שיעור 3 מתוך 4 | 45 דק' | מתאים למלכתי ולממלכתי-דתי

🧾 עמלות בנק וקריאת דף חשבון

🎯 מטרות השיעור

- לקרוא דף חשבון (תנועות בעו"ש): זכות, חובה, יתרה ותאריך
- לזהות עמלות בדף החשבון ולהבין מה זה מסלול עמלות
- לחשב מה זול יותר לפי השימוש האישי, ולבדוק תעריפון רשמי

🚪 פתק כניסה (2 דקות)

בתחילת השיעור כל תלמיד עונה על פתק, בלי ציון:

1. מה, לדעתכם, מופיע בדף חשבון בנק?
2. האם לדעתכם הבנק לוקח כסף על פעולות? על אילו?
3. חשבו: 400 ₪, נכנסו 100 ₪ ויצאו 250 ₪. כמה נשאר?

למורה: 1. תאריכים, כסף שנכנס, כסף שיצא, יתרה. 2. כן: עמלות, למשל על פעולה בסניף או ניהול חשבון. בשיעור נלמד לזהות אותן. 3. 400 ועוד 100 פחות 250 = 250 ₪. אין צורך לתקן עכשיו; הפתקים מראים למורה מה התלמידים כבר יודעים.

🔑 מושגי מפתח

דף חשבון / תנועות בחשבון
רשימה של כל הכסף שנכנס ויצא מהחשבון, לפי תאריך, עם היתרה אחרי כל תנועה.

זכות וחובה
זכות: כסף שנכנס (למשל משכורת). חובה: כסף שיצא (למשל תשלום בכרטיס או עמלה).

עמלה
תשלום לבנק על שירות או פעולה: למשל פעולה בסניף, העברה או ניהול חשבון.

מסלול עמלות
חבילה שבה משלמים סכום קבוע, וכלולות בה פעולות מסוימות. כל בנק חייב להציע מסלול בסיסי (מחירו המרבי 10 ₪) ומסלול מורחב.

תעריפון
הרשימה הרשמית של העמלות בבנק. כל בנק מפרסם אותה, ובנק ישראל מפרסם מידע להשוואה.

📖 הסבר למורה

דף חשבון נראה מסובך, אבל יש בו רק כמה עמודות: תאריך, תיאור, זכות (נכנס), חובה (יצא) ויתרה. מי שקורא אותו פעם בחודש תופס חיובים כפולים, מנויים שנשכחו ועמלות שלא ציפה להן.

עמלה היא המחיר של שירות בבנק. פעולה בערוץ דיגיטלי (אפליקציה או אתר) זולה בדרך כלל מפעולה בסניף או מול פקיד. בבנקים יש מסלולי עמלות: משלמים סכום קבוע וכלולות פעולות מסוימות. מסלול כזה כדאי רק אם עושים מספיק פעולות; אחרת עדיף לשלם לפי פעולה. לפי בנק ישראל, כל בנק חייב להציע לחשבון עו"ש שני מסלולים: **מסלול בסיסי**, הכולל עד 10 פעולות בערוץ ישיר (אפליקציה, אתר) ועד פעולה אחת על ידי פקיד, ומחירו המרבי הוגבל ל-10 ₪; ו**מסלול מורחב**, הכולל עד 50 פעולות בערוץ ישיר ועד 10 פעולות פקיד. אפשר לעבור משיטת חיוב אחת לאחרת בהודעה מראש לבנק. את המחירים האמיתיים בודקים בתעריפון של הבנק.

👩‍🏫 פעילות בכיתה

1. פתק כניסה (2 דקות): התלמידים עונים על שלוש שאלות קצרות (ראו למעלה).
2. פתיחה: מציגים דף חשבון דמיוני על הלוח ושואלים: מה הדבר הראשון שאתם מחפשים?
3. הסבר: עמודות הדף, זכות וחובה, יתרה, איפה מסתתרות עמלות.
4. משימה בזוגות: קוראים דף חשבון דמיוני של חודש, מוצאים עמלה, חיוב כפול ומנוי שנשכח, ומחשבים את היתרה הסופית.
5. השוואה: שני מסלולי עמלות דמיוניים מול 3 פרופילים של לקוחות.
6. מילוי דף העבודה.
7. כרטיס יציאה (2 דקות). מי שסיים מוקדם: ★ חלק אקסטרה למתקדמים בדף העבודה.

💡 הערות למורה

כל המספרים בשיעור דמיוניים. אין להציג עמלות אמיתיות של בנק מסוים. מקורות רשמיים (נבדקו 8.11.2026): בנק ישראל: עמלות · בנק ישראל: מדריך עמלות, ותעריפון הבנק עצמו. שימו לב: בדף העמלות של בנק ישראל מופיעה פעם אחת טעות הקלדה ("1- ₪"); בטבלה באותו דף כתוב 10 ש"ח. לא לבקש מתלמידים להביא דפי חשבון של המשפחה.

❓ שאלות תרגול (בודקים בלחיצה)

1. בעמודת "זכות" בדף החשבון מופיע:

כסף שיצא | כסף שנכנס | רק עמלות | רק הלוואות

2. מסלול עמלות עם סכום קבוע משתלם בעיקר:

למי שעושה מעט פעולות | למי שעושה הרבה פעולות | לכולם תמיד | לאף אחד

3. איפה בודקים את העמלות האמיתיות?

בפרסומת | בתעריפון של הבנק ובמידע של בנק ישראל | אצל חבר | אין דרך

4. מה כולל "המסלול הבסיסי" שכל בנק חייב להציע לפי בנק ישראל?

פעולות ללא הגבלה בחינם

עד 10 פעולות בערוץ ישיר ועד פעולת פקיד אחת, במחיר מרבי של 10 ₪ | רק פעולות בסניף

הלוואה קטנה

🎟️ כרטיס יציאה (2 דקות)

בסוף השיעור כל תלמיד כותב על פתק:

1. מה ההבדל בין "זכות" ל"חובה" בדף חשבון?
2. כתבו דרך אחת לשלם פחות עמלות.

תשובות אפשריות: 1. זכות: כסף שנכנס. חובה: כסף שיצא. 2. למשל: לעשות פעולות באפליקציה ולא בסניף, לבחור מסלול לפי מספר הפעולות, לבדוק את התעריפון ולשאול על מסלול בסיסי.

📝 בדף העבודה

פתק כניסה, 5 תרגילים, ★ חלק אקסטרה למתקדמים וכרטיס יציאה. מחוון מלא בעמוד השני. למתקשים יש דף עם תמיכה: מחסן מילים, שאלות הקפה ומשפטי פתיחה.

מקורות רשמיים לבדיקה

- בנק ישראל: מידע לצרכן

המידע כללי ואינו ייעוץ פיננסי או משפטי מותאם אישית. כל המספרים והשמות בתרגילים דמיוניים. כללים ועמלות מתעדכנים: בודקים במקורות הרשמיים.

מחוון: עמלות בנק וקריאת דף חשבון

🚪 **פתק כניסה:** 1. תאריכים, כסף שנכנס, כסף שיצא, יתרה. 2. כן: עמלות, למשל על פעולה בסניף או ניהול חשבון. בשיעור נלמד לזהות אותן. 3. 400 ועוד 100 פחות 250 = 250 ₪. לקבל כל תשובה סבירה; הפתק לא נבדק בציון.

1. 400 ועוד 900 = 1,300. פחות 45, 7, 180, 30, 30, 50 (סך הכול 342) = 958 ₪.
2. העמלה: 7 ₪ על פעולה בסניף; בפעם הבאה לעשות את הפעולה באפליקציה. החשוד: מנוי של 30 ₪ פעמיים באותו יום; לבדוק מול העסק ולבקש החזר על החיוב הכפול.
3. ב. העברה באפליקציה.
4. לקוח א׳: בלי מסלול 4 כפול 1.50 = 6 ₪; מסלול 9 ₪. בלי מסלול זול יותר. לקוח ב׳: בלי מסלול 10 כפול 1.50 = 15 ₪; מסלול 9 ועוד 2 כפול 1.50 = 12 ₪. מסלול זול יותר.
5. למשל: אילו פעולות כלולות? כמה עולה פעולה מעבר? האם יש מסלול בסיסי זול יותר? האם אפשר לעזוב את המסלול ומתי?

★ חלק אקסטרה למתקדמים

6. א׳: 12 כפול 12 = 144 ₪ לשנה. ב׳: 6 ועוד 3 כפול 1.20 = 9.60 ₪ לחודש; כפול 12 = 115.20 ₪ לשנה. ב׳ זול יותר.
7. תשובה לפי הדף. לבדוק שיש מקור רשמי ושהתלמיד ניסח במילים שלו (למשל השוואת עמלות בין בנקים, פעולות בערוצים דיגיטליים, מסלולים).
8. כן: המסלול הבסיסי כולל עד 10 פעולות בערוץ ישיר ועד פעולת פקיד אחת, ומחירו המרבי 10 ₪. בחודש עם 3 פעולות פקיד, 2 מהן מעבר למסלול ומשלמים עליהן לפי התעריפון (או בודקים אם המסלול המורחב, עד 10 פעולות פקיד, משתלם). (מקור: בנק ישראל, דף "עמלות".)

🎟️ **כרטיס יציאה:** 1. זכות: כסף שנכנס. חובה: כסף שיצא. 2. למשל: לעשות פעולות באפליקציה ולא בסניף, לבחור מסלול לפי מספר הפעולות, לבדוק את התעריפון ולשאול על מסלול בסיסי.